

Verksamheten 2007 - 2008

Länsstyrelsen Kalmar län

Regeringens verksamhet är uppdelad i 48 politikområden, områden där staten önskar påverka samhällsutvecklingen. Av dessa har Länsstyrelsen ett direkt ansvar och tilldelade uppgifter inom 20 politikområden. Länsstyrelsen är dock även delaktig på flera olika sätt i många av de övriga. I denna sammanställning av Länsstyrelsen i Kalmar läns Årsredovisning och Verksamhetsplan har vi gjort ett litet urval av mål och beskrivningar, uppdelat efter politikområdena.

Verksamheten 2007 - 2008

Meddelande 2008:15

ISSN 0348-8748

Utgiven av: Länsstyrelsen Kalmar län
Redigering: Erik Wangel
Form: Sonja Tyrebrant
Omslagets foto Sigge Sundström
Foto: Sven Andersson, Karin Bergman,
Tomas Järnetun, Helena Lager,
Mattias Persson, Krister Sand,
Therese Säfström, Sonja Tyrebrant
Tryckt hos:
Upplaga:

Fortsatt stor optimism

Den positiva utvecklingstrenden från 2006 har hållit i sig under 2007 och framtidstron är stark i länet inför kommande år. Kalmar län är inne i en god högkonjunktur som omfattar såväl stora som små företag och nyföretagande. I höstens Småföretagsbarometern bedömdes tillväxten som god, och starkare än riksgenomsnittet.

Optimismen inom lantbruket är stor i Kalmar län. Cirka 300 intressenter investerar 400 mnkr i nya djurstallar och andra satsningar i näringen. Det är en ny generation lantbrukare som tagit vid och som ser möjligheterna i ökad lönsamhet både när det gäller mjölkproduktion och spannmålsodling. Inom skogsindustrin sker också stora investeringar i ett flertal anläggningar runt om i länet, inte minst av kombinatet Södra Cell i Mönsterås.

Inom ramen för Landsbygdsprogrammet har cirka 300 ansökningar om projekt- och företagsstöd inkommit under det gångna året. Av dem har vid årsskiftet 135 beslutats för drygt 44 mnkr. Totalt har 4 000 ansökningar om gårds- och miljöstöd handlagts. Stöd för miljöinsatser har uppgått till 142,2 mnkr, och gårdsstöd för 392,2 mnkr har utbetalats.

Besöksnäringen slår rekord

Besöksnäringen slog alla rekord under året. Antalet

besökare till Öland uppgick till ungefär två miljoner, främst svenskar. En miljon besökte Glasriket, 400 000 kom till Ölands Djur- och Nöjespark, 425 000 till Astrid Lindgrens Värld i Vimmerby. Även Ölands skördefest – Sveriges största – gästades av rekordmånga, 300 000 personer. Kalmar län rankas delad 3:a efter Jämtlands och Gotlands län när det gäller vilka län som har den bäst utvecklade besöksnäringen.

Fortsatt svag befolkningsutveckling

Även om den kraftiga befolkningsminskningen har avstannat är utvecklingen är alltfjämt svagt negativ. 31/12 2007 hade länet 233 834 invånare, vilket är en minskning med 107 personer. Minskningen beror på höga dödstal i förhållande till födelsetalen, vilket naturligtvis hänger samman med strukturen på befolkningspyramiden. Det är inlandskommunerna som drabbas. Flyttningsnettot är positivt. I Kalmarområdet – Kalmar-Mönsterås-Färjestaden – växer befolkningen med knappt 400 personer. En svag ökning noteras även i Västervik, vilket är ett trendbrott, medan befolkningstalet i Oskarshamn är oförändrat.

Samverkan inom Sydostregionen

Det förekommer allt tätare samarbete och organisationsmässiga fusioner i Sydostregionen, dvs. de tre länen Kalmar, Kronoberg och Blekinge. Inom det statliga området har det bl.a. bildats ett gemen-

samt regionalt kompetensråd, regionala branschråd tillsammans med ett antal branscher inom näringslivet, gemensamt samverkansorgan mot ekonomisk brottslighet, samt Akademi Sydost – samverkan mellan Växjö universitet och de båda högskolorna i Kalmar och Karlskrona.

Det går bra för Kalmar län!

Sven Lindgren

Sven Lindgren
Landshövding

Miljöpolitik

Mål

Att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta.

Att effektivt genomföra insatser för att bevara, skydda och vårda miljö samt restaurera och återställa skadad miljö för att nå miljökvalitetsmålen.

I länet finns drygt 2 300 tillsynsobjekt inom naturvård och miljöskydd, d.v.s. verksamheter, produkter eller anläggningar som är föremål för tillsyn enligt fastställda normer, och då är inte exempelvis strandskydd och biotopskydd inräknade. Tillsyn av avfall och producentansvar har skett i 160 fall, tillsyn av miljöfarlig verksamhet i 70 fall och av dessa har allvarliga brister upptäckts i 10 fall.

Efterbehandling av förorenade områden

Länsstyrelsen har verkat för att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ska öka. Detta sker t.ex. när företagen själv har påkallat att det ska ske undersökningar, vid före-

tagsnedläggning, vid fastighetsförsäljning och vid exploatering. I första hand prioriteras de förorenade områden som har en hög riskklass.

I länet har fem av de mest prioriterade förorenade områdena åtgärdats och länets förorenade områden identifierats. Åtgärder har avslutats vid Svartsjöarna under 2007. Två ansökningar om åtgärdsbidrag har inlämnats till Naturvårdsverket. Av dessa har Gladhammars gruvor nyligen förts in i åtgärdsramen medan beslut om Oskarshamns hamnbassäng ännu inte tagits. Ytterligare tre förorenade områden är klara för åtgärder (Hälgenäs, Rasslebygd, Emnabo). Större undersökningar pågår vid fem förorenade områden varav två med bidragsmedel (Björkshults glasbruk och Nötöfjärden) och tre via tillsyn (AB Stabsuecia, Varta Batterifabrik och Södras Impregneringsverk). Utöver detta kommer det nyss avslutade glasbruksprojektet att leda till att flera huvudstudier uppstartas. Länet har dessutom flera förstudier som pågår.

Internationellt natur- och miljövårdsarbete

Länsstyrelsen har deltagit vid flera internationella evenemang, för erfarenhetsutbyte inom natur- och miljövård. Länsstyrelsen har en mängd internationella kontakter och har under året tagit emot besökare från bl.a. Danmark, Tyskland och Estland.

Projektet Strandängar och våtmarker i det öländska odlingslandskapet har valts ut som ett lyckat våtmarksprojekt, finansierade av LIFE Nature-fonden. Det kommer att finnas med som ett gott exempel i en kommande skrift från EU-kommisionen. Behovet av engelsk information avseende resultaten av arbetet är stort. En engelsk översättning av skriften *Strandängar och våtmarker på Öland* – erfarenheter från ett naturvårdsprojekt har därför gjorts under året.

Skydd av värdefulla områden (inkl Natura 2000)

I början av 2006 beslutade Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gemensamt om en regional strategi för formellt skydd av skog. Den regionala strategin är ett viktigt instrument för arbetet med områdesskydd på skogsmark. Enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog ska ungefär 14 600 ha produktiv skogsmark i länet ha säkerställts genom områdesskydd senast 2010, varav 10 950 ha som naturreservat.

9 nya naturreservat har bildats och 3 reservat har utökats. Därmed omfattas 13 717 ha av den produktiva skogsmarken i länet av områdesskydd varav 9 869 ha har genomarbetade föreskrifter för skogen. För ängs- och naturbetesmarker samt myr omfattas 13 089 ha. respektive 1 255 ha av

områdesskydd. I Kalmar län fanns vid 2007 års slut två nationalparker, 176 naturreservat (inkl. naturvårdsområden), varav 7 är kommunala, 121 djurskyddsområden, varav fyra är salskyddsområden, samt 214 naturminnen. Totalt finns det 61 392 ha skyddad areal i länet.

Häckfågeltaxeringen

Häckfågeltaxeringen är en häckfågelinventering som ingår i den nationella miljöövervakningen och som till största delen bedrivs ideellt. I länet finns 20 områden som ska inventeras årligen. Från och med 2004 användes även dessa rutter i Länsstyrelsens regionala miljöövervakning. Syftet är att på sikt se trenderna med länets vanliga fåglar.

Häckfåglar i ytterskärgården

Ytterskärgården har stor betydelse för rastande och häckande fåglar. Häckfågelfaunan längs en sträcka på ca 90 km. från Svartingsskär i Mönsterås kommun i söder till Långskär utanför Sladö i Västerviks kommun i norr har följts årligen sedan 1990. Flera arter visar negativa trender t.ex. skärpiplärka, roskarl och silltrut. Under 2007 har hela ytterskärgården från Östergötland till Blekinge inventerats. Resultatet sammanställs i en rapport och publiceras i Länsstyrelsens meddelandeserie i början av 2008.

Häckfåglar på Ölands sjömarker

Ölands sjömarker är mycket betydelsefulla för rastande och häckande fåglar. Häckfågelfaunan följs i drygt 20 % av området årligen sedan 2003. Syftet med inventeringen är att bygga upp en längre tidsserie för att lättare kunna se mellanårsfluktuationer. De senaste åren har flera vadare minskat i antal. Enligt preliminära data är det framförallt brushane, rödspov, roskarl och sydlig kärrsnäppa som minskat mest. Även strandskatan minskar. Sydlig kärrsnäppa har minskat så mycket att den numera finns med i ett särskilt åtgärdsprogram för hotade arter som Naturvårdsverket ger ut. I samband med det arbetet inventerades alla kända områden som någon gång hyst arten. I den preliminära sammanställningen beräknas minst 61 par ha häckat under 2007. Under 1988 och 1998 var motsvarande siffror 120 respektive 103 par.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Länsstyrelsen i Kalmar län har ansvar för framtagandet av 14 nationella åtgärdsprogram (ÅGP). Fyra stycken är fastställda sedan tidigare, lavdagsvärmare, korthalsad majbagge, spansk fluga och öländsk tegellav.

Under 2007 har ett omfattande arbete gjorts för att ta fram åtgärdsprogram för större ekbock, lång-

bensgroda, hotade larvmördare, storviol, ängshök, hotade bin på Salix, vädnnätfjäril, svampar i kalkrika ädellövskogar, skärrande gräshoppa och stäppfingersvamp. Samtliga kommer att fastställas under 2008.

Under 2007 har Länsstyrelsen också varit aktiv inom en rad andra ÅGP, bl.a. bladfotingar i efemära vatten, frölöpare, sandmarkskopprofager, gröNFLäckig padda, flodpärlmussla, rödlistade stormusslor, träd med särskilda natur- och kulturvärden, insekter på stäppartad torräng, svartpältsbi, vildbin på ängsmark, veronikanätfjäril, mal samt vitryggig hackspett.

Inom ramen för åtgärdsprogramarbetet har även 29 olika fältinventeringar genomförts. Bland de mer sensationella fynden kan nämnas nya lokaler för veronikanätfjäril, nya lokaler för en av landets mest hotade fjärilar, hedlarvmördare, tidigare bara känd från en lokal i landet samt flera nya lokaler av den extremt sällsynta hästskoräkan som enbart är känd från Öland.

Livsmedelspolitik

Mål

En ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion.

Livsmedelspolitik och miljömål

En helhetssyn på livsmedelsproduktionen är en nödvändig förutsättning för såväl människors som djurs hälsa och miljö. Historiskt var det just folkhälsofrågor och kopplingen till smittsamma djursjukdomar, djurhälsa, djurproduktion och hantering av livsmedel som låg till grund för att länsveterinärfunktioner inrättades på 1800-talet. Länsstyrelsen är den enda administrativa nivå som hanterar det samlade regelverket om djurskydd, smittskydd och livsmedel.

Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan är fastställd för 2007-2009 med gemensamma och specifika mål för livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd i enlighet med förordning nr 882/2004 (kontrollförordningen). Utifrån befintliga resurser arbetar Länsstyrelsen i större eller mindre omfattning med dessa frågor dvs. livsmedelskontroll (inkl. revision och tillsynsvägledning för kommunerna), djurskydd (inkl.

djurmiljö, förprovning av djurstallar, revision, tillsynsvägledning för kommunerna), smittskydd (epizootier, zoonoser, djurhälsa, hälsokontroller, animaliska biprodukter, foderhygien, semin), veterinär tillsyn (inkl. organisation, djurhälsovård) samt växtskydd (behörighetsutbildningar, rådgivning om bekämpningsmedel).

Livsmedelsverket överlämnade vid årsskiftet ansvaret för revision av kommunernas livsmedelskontroll till länsstyrelserna. Länsstyrelsen har tillstyrkt förslag om att flytta ansvaret för djurskyddskontrollen från kommunerna till länsstyrelserna men påtalar att resurser samtidigt måste ges motsvarande kraven i kontrollförordningen.

Väsentliga insatser inom området fiske- samt jordbruks- och landsbygdsåtgärder

Det svenska operativa programmet för Fiskerifonden är inte beslutat av EU ännu. Man kan dock söka medel från fonden i den nya perioden men inga beslut kan ännu fattas.

Länsstyrelsen arbetar för att uppnå de mål som tagits fram för fiskeåtgärder i strukturprogrammet för fiskerisektorn. Länets yrkesfiske befinner sig i en djup svacka där huvudorsaken beror på sviktande tillgång på fisk. Detta medför att investeringsviljan är låg och Länsstyrelsen arbetar här

främst med projekt inom förädling och saluförande, kollektiva eller branschgemensamma åtgärder och avsättningsfrämjande åtgärder. Målet för det småskaliga kustfisket är att genom kollektiva åtgärder skapa ett ekologiskt hållbart och ekonomiskt bärkraftigt fiske, där ökad förädling och nya avsättningsmöjligheter kan höja värdet på fångsten. Målet inom insatsområdet avsättningsfrämjande åtgärder är att öka konsumtionen av såväl färsk fisk som beredda produkter samt förbättra näringens avsättningsmöjligheter.

Småskalig förädlingsverksamhet inom fiskesektorn är en nisch som Länsstyrelsen ser som en viktig del för det småskaliga kustfiskets överlevnad. Här finns en positiv överlappning mellan Landsbygdsprogrammet och strukturstöden till fiskerinäringen. Detta är ett exempel på samordningsfördelar som i flera fall fått positiv effekt under den gångna programperioden. Utveckling av fisketurism är ett annat område där Länsstyrelsen arbetar för att uppnå synergieffekter mellan åtgärder inom Landsbygdsprogrammet och de EU-finansierade programmen för fiskerinäringen.

Landsbygdspolitik

Mål

En ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden

Ärendebalans och handläggningstider

Ärendebalansen och inkomna ärenden skiljer sig något mellan 2006 och 2007, främst avseende utgående balansen. Det nya Landsbygdsprogrammet har inneburit en större tillströmning av ansökningar om företags- och projektstöd. Dels är lantbrukets investeringsvilja stor, dels har den nya målgruppen landsbygdsföretagare kommit till som stödsökare. Ökningen i utgående balans av ärenden förklaras i första hand av två orsaker. Det har kommit in fler ansökningar om företags- och projektstöd. Handläggningstiderna är långa bl.a. på grund av små resurser för administrationen av stöden. Resurserna har istället använts för införandet och kontroll av Landsbygdsprogrammets övriga delar.

Inför ansökningstidpunkten för EU-stöden har Länsstyrelsen genomfört informationsmöten och skickat ut informationsmaterial i syfte att underlätta ansökningarna och förbättra kvalitén

på dessa. Under 2007 har Länsstyrelsen också haft öppet hus, där de stödsökande haft möjlighet att lämna in sin ansökan personligen och få den förhandsgranskad. Genom information har Länsstyrelsen försökt att öka anslutningen till stödan-sökningar via Internet, vilket innebär en bättre kvalitet på ansökningarna och därmed en snabbare handläggning. Genom bl.a. SJV:s projekt *Ständiga förbättringar* säkerställs och utvecklas handläggningen av EU-stöd. Handläggarstödet i SJV:s datasystem används för att uppnå en enhetlig och korrekt handläggning av ärendena.

Den längre handläggningstiden avseende lantbruksärenden som registrerats i Diabas är en medveten prioritering för att första hand avsluta kontrollverksamheten av EU-stöden och därefter mer rationellt kunna hantera de överklagande kring kontrollerna som inkommit.

Insatser för jordbrukets miljöeffekter

Inom Landsbygdsprogrammet 2007-2013 är Länsstyrelsen huvudansvarig för kompetensutveckling till lantbrukare inom miljöområdet. Länsstyrelsen har upphandlat rådgivningstjänster men även i egen regi bedrivit rådgivning och utbildning med utgångspunkt från miljömålen *Ett rikt odlingslandskap*, *Giffri miljö*, *Grundvatten av god kvalitet*, *Ingen övergödning*, *Myllrande*

våtmarker och *Hav i balans* samt *levande kust och skärgård* samt målet för ekologisk odling och inom området ökad djurvälfärd.

Inom ramen för Landsbygdsprogrammet har en omfattande verksamhet bedrivits i form av miljöstöd, enskild rådgivning och kurser. En mycket stor andel av länets lantbrukare har ansökt om miljöstöd och deltagit i de kurser om landskapets kulturmiljövärden som erbjudits. Arbetet utförs till stora delar inom en tvärsektoriellt sammansatt grupp där lantbruks-, naturvårds- och kulturmiljökompetens finns representerad. I Länsstyrelsens miljömålsarbete är kulturarvsaspekter integrerade.

För Länsstyrelsen har Leaderinitiativet i Landsbygdsprogrammet inneburit en ny arbetsuppgift. Under 2007 har informationsmöten hållits för att initiera och stimulera aktörer i länet att börja arbeta med Leaderprogram. Länet kommer att ingå i 5 olika Leaderområden och hela länet omfattas därmed av Leaderinitiativet. Inom Leaderprogrammen finns det möjlighet att genomföra aktiviteter som gynnar flera miljömål som *Ett rikt odlingslandskap* och *Myllrande våtmarker* m.fl. Det egentliga arbetet med Leader kommer inte att starta förrän 2008 men förberedelserna har krävt resurser från Länsstyrelsen redan under 2007.

Djurpolitik

Mål

Ett gott djurskydd och ett gott djurhälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

Livsmedelspolitik och miljömål

En helhetssyn på livsmedelsproduktionen är en nödvändig förutsättning för såväl människors som djurs hälsa och miljö. Historiskt var det just folkhälsofrågor och kopplingen till smittsamma djursjukdomar, djurhälsa, djurproduktion och hantering av livsmedel som låg till grund för att länsveterinärfunktioner inrättades på 1800-talet. Länsstyrelsen är den enda administrativa nivå som hanterar det samlade regelverket om djurskydd, smittskydd och livsmedel.

Länsstyrelsens veterinärfunktion har under året haft en ovanligt hög arbetsbelastning relaterad till flera djurbesättningar där provtagning, skyddsåtgärder m.m. med anledning av allvarliga smittorisker vidtagits.

Det har skett en mindre minskning (3 %) av antalet inkomna ärenden jämfört med 2006. Minskningen ligger inom vad som måste betraktas som normalvariation. Trots att ett av målen är en snabb handläggning så har den genomsnittliga genomströmningstiden för samtliga ärendegrupper ökat. För livsmedelskontroll är tiden mer än fördubblad och för smittskydd mer än tredubblad. Detta kan dels förklaras med vad som påpekats tidigare d.v.s. att ärendena har blivit mer och mer komplicerade att handlägga och dels att ny lagstiftning baserad på EU-förordningar, särskilt inom livsmedelskontrollen, kräver nya och andra kunskaper av handläggarna. Inom smittskyddet har ovanligt många zoonosärenden (salmonellasmittor) handlagts. Utredningarna avseende smittan är komplicerade och p.g.a. ärendenas komplexitet kan genomströmningstiderna hamna på flera år för ett ärende. Därför är, som även det påpekats tidigare, genomströmningstiden ett dåligt mått vad avser effektiviteten för såväl smittskydds- som djurskyddsärenden. Att det ändå samtidigt sker en snabb handläggning framgår av att trots att genomströmningstiderna förlängts så har totalt sett tagits beslut i fler ärenden än föregående verksamhetsår (ökning ca 11 %).

I ett djurskyddsärende som har avgjorts i högre instans har Länsstyrelsens beslut ändrats. Ef-

ter prövningstillstånd ändrade Kammarrätten Länsrättens beslut men tillgodosåg inte Länsstyrelsens beslut helt. Ärendet har överklagats till Regeringsrätten som ännu inte har avgjort frågan om prövningstillstånd.

Rovdjur och viltvård

Sedan 2005 har länet en förvaltningsplan för rovdjur. Förvaltningsplanen är speciellt inriktad på lodjur eftersom det är det enda stora rovdjuret som reproducerar sig i länet. Vi har ingen fast förekomst av varken björn, varg, järv eller kungsörn. Enstaka vargar och åtminstone en björn har tidigare passerat igenom länet och kommer troligen att göra det igen.

Ett nytt regionalt mål för lodjursstammen i Kalmar län föreslås vara minst fyra föryngringar år 2010 och minst 11 föryngringar år 2020, vilket motsvarar ett antal av minst 20 individer år 2010 och minst 60 individer år 2020. Lodjuren skall spridas på naturlig väg.

Den regionala förvaltningsplanen för Kalmar län redogör också för förekomst och geografisk utbredning av rovdjur, för var de biologiska och ekologiska förutsättningarna för rovdjursstammar finns i länet samt vilka konflikter som finns och vilka som kan komma att uppstå.

Kulturpolitik

Mål

Ett försvarat och bevarat kulturarv. Ett hållbart samhälle med goda och stimulerande miljöer och med kulturmiljöarbetet som en drivande kraft i omställningen.

Länsstyrelsen har inlett ett tvärssektoriellt arbete med utgångspunkt i den europeiska landskapskonventionen för att samordna länsstyrelsens verksamhetsansvar i landskapet inom kulturmiljö, naturvård, miljöskydd, vattenverksamhet och lantbruk.

I vägledande syfte har Länsstyrelsen medverkat i en partssammansatt samverkansgrupp för världsarvet Södra Ölands odlingslandskap och har inom ramen för detta engagemang arbetat fram en förvaltningsplan och ett uppföljningsprogram för världsarvet, vilka båda har fastställts.

Tillsyn av fornminnen

Antalet fornminnesärenden enligt 2 kap kulturminneslagen har ökat kraftigt under de sex senaste åren, från 185 år 2001 till 331 år 2007. Tillsyn sker kontinuerligt som en del av handläggningen

i ärenden där beslut fattats om arkeologisk undersökning. Av Länsstyrelsen initierade vårdarbeten utförs i drygt 100 fornlämningsområden, varav tillsyn skett i 76.

Den arkeologiska verksamheten har under senare år varit relativt låg, men har under 2007 ökat något. Detta kan vara en effekt av en ökande exploateringstakt i länet.

Inom ramen för en allt mer utvecklad tvärssektoriell beredning av Länsstyrelsens inkommande ärenden inom olika sakområden, kan olämpliga etableringar i viss utsträckning ”styras bort” från fornlämningsmiljöerna i ett så tidigt skede av planeringsprocessen att omlokaliseringar av arbetsföretagen kan ske och intrång i fornlämningsområden med åtföljande borttagande och arkeologisk undersökning kan undvikas.

Tillsyn av byggnadsminnen

I Kalmar län finns 132 byggnadsminnen med skyddsföreskrifter. Under 2007 tillkom ett nytt byggnadsminne i Nybro kommun, vilket innebär att länets samtliga tolv kommuner nu har byggnadsminnen registrerade. Antalet ärenden rörande ändring m.m. av byggnadsminnen har under senare år hållit sig på en konstant hög nivå; 79 år 2004 och 74 år 2007. Sammanlagt 60 till-

synsbesök har genomförts under 2007. Effekter av tillsynen förväntas vara ett bättre omhändertagande av byggnadsminnena från förvaltarnas/ägarnas sida. En effekt av att årlig tillsyn nästan uteslutande bedrivs händelsestyrt, är omvänt att byggnadsminnena i allt större utsträckning förändras på olämpligt sätt med hänsyn till utfärdade skyddsföreskrifter.

Tillsyn av kyrkliga kulturminnen

I länet finns ca 150 lagskyddade kyrkomiljöer. Från 2001 till 2003 minskade antalet inkommande ärenden från 169 till 109, för att under 2004 återigen öka med nästan 25 % till 133 registrerade ärenden, under 2005 till 153, under 2006 till 158 ärenden och under 2007 till 166 samråds- och tillståndsärenden. Trenden är således tydligt ökande och denna utveckling kommer sannolikt att ytterligare förstärkas under följande år med anledning av den ökande mängden ärenden rörande kyrkoantikvarisk ersättning, samt vård- och underhållsplaner för den kyrkliga miljön. En utveckling under de senaste åren är dessutom fler kyrkoärenden som innebär komplicerade avvägningar och ställningstaganden mellan liturgiskt och funktionellt betingade förändringsönskemål och bevarandevärden.

Bostadspolitik

Mål

Alla skall ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön skall bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning skall en ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet vara grund för verksamheten.

Bostadsfrågor

Länsstyrelsen skall varje år rapportera till staten och Boverket hur läget är på bostadsmarknaden. Underlag till detta fås genom att kommunerna varje år svarar på den sk Bostadsmarknadsenkäten samt sänder uppgifter till SCB.

Under de senaste åren har det byggts mycket i länet och byggandet har ökat inte bara i kustkommunerna och på Öland utan även i små inlandskommuner som Torsås och Emmaboda.

Det faktiska bostadsbyggandet i Kalmar län har under flera år legat på en jämn nivå på ca 300

lägenheter per år. År 2006 var en peak med 610 färdiga lägenheter och under 2007 blev det 470 färdigställda lägenheter i småhus och flerfamiljshus. Kalmar kommun står för mer än hälften av dessa.

Kalmar kommun bedömer att ett fortsatt stort bostadsbyggande förväntas ske med upp emot 4-500 lägenheter under 2008 och 2009.

Ett nytt stöd till Äldrebostäder har tillkommit under året. Verksamheten har påbörjats genom besök hos ett antal kommuner. Sex ärenden har hittills inkommit. I arbetet med bostadsstöden har Länsstyrelsen fortsatt snabb handläggning och genomsnittet ligger på högst 14 dagar. Totalt har 29 ärenden överklagats till Boverket och dessa har inte ändrats mer än i ett fall.

Samhällsbyggande

Länsstyrelsens roll i samhällsplaneringen är bl a att vid samråd med kommunerna förmedla information och kunskapsunderlag om de statliga intressena av betydelse för mark- och vattenanvändningen i kommunerna. För att regionalt få en bra koppling mellan miljömålsarbete, regionala utvecklingsfrågor, vattenplanering samt kommunernas fysiska översiktplanering besökte Länsstyrelsen alla länets kommuner med företrädare för vattenplanering, miljömålsarbete, samt

fysisk och regional planering för att diskutera vikten av att få in alla dessa aspekter i översiktsplaneringen. För att stärka sambandet mellan miljöfrågor och fysisk planering ingår numera Länsstyrelsens miljömålssamordnare i plan- och bostadsfunktionen och deltar aktivt i plansamråd samt i länsplangruppen.

Kommunerna har uppmanats att aktualisera sina översiktsplaner eftersom dessa utgör ett viktigt beslutsunderlag för alla exploateringsärenden.

Planberedskapen i form av fastställda eller antagna detaljplaner är överlag god i länets kommuner och det finns flera nya planer med betydande byggrätter som väntar på initiativ från byggarnas sida. Under året har särskilt detaljplaner för bostäder och verksamheter antagits i Kalmar och Västervik.

Strandskydd, tillsyn och dispenser

2007 ökade antalet dispensansökningar från strandskyddet till 141 inkomna ärenden jämfört med 114 under 2006. Därutöver ca 15 ärenden som avser fastighetsbildning inom strandskydd. Länsstyrelsen har gjort fem besiktnings- och tillsynsresor i länet.

Tendensen är att ärenden avseende ändrad användning av sjöbodar, till användning för bostadsändamål, har ökat, mestadels som uthyrning för turismverksamhet i skärgården.

Näringspolitik

Mål

Att främja en hållbar ekonomisk tillväxt och en ökad sysselsättning genom fler och växande företag.

Det har bildats ett Regionalt Godstransportråd i Småland med företrädare för ett antal företag, näringslivsorganisationer, Banverket och Vägverket med landshövdingen i Kalmar län som ordförande. Syftet är att se hur man kan utnyttja den infrastruktur som finns på ett både ekonomiskt och miljömässigt bättre sätt, samt att peka ut var de mest angelägna förbättringarna i infrastrukturerna bör ske sett utifrån näringslivets perspektiv.

Det finns en utpräglad samsyn i länet om de övergripande målen för hållbar regional utveckling mellan kommunerna, Länsstyrelsen och Regionförbundet. Fokusområden är infrastrukturfrågor och funktionell regionförstoring, kulturarvet och besöksnäringens roll som regionala tillväxtfaktorer, ett konkurrenskraftigt näringsliv baserat på småländsk och öländsk företagsamhet, utveckling av vindkraftsutbyggnaden i länet, satsning på utveckling och forskning genom höjd kunskap

och kompetens i hela länet samt, inte minst, en miljö i balans.

Av intervjuade företag i Glesbygdensverkets rapport Småföretagandets villkor i gles- och landsbygd (2007) återges att det är de som leder mikroföretag som upplever de största tillväxthindren. Eftersom mikroföretagen är betydligt fler och sysselsätter en större andel i landsbygd än i tätort har detta en klar betydelse för arbete och företagande på landsbygden. Dock är det så att landsbygden i södra Sverige är relativt väl integrerad med arbetsmarknaderna i tätorterna vilket underlättar förutsättningen för företagande. 80 % av mikroföretagen vill växa, vilket är en enorm potential, därför planeras och prioriteras företagsstödande inkubatorer på landsbygden i Kalmar län, bl.a. påbörjades en förstudie 2007 på Öland i detta syfte. Vanligast är att företagaren på landsbygden är en man som startar sitt företag i 40-årsåldern, är född i Sverige och har bott minst fem år i sin kommun innan start, har gymnasial utbildning samt startar enskild firma inom jord/skog. För kvinnor är företagandet vanligast inom tjänstenäringslivet.

Slutförvar av använt kärnbränsle

Svensk Kärnbränslehantering (SKB) lämnade i november 2006 till regeringen och Statens Kärnkraftsinspektion (SKI) en ansökan om att

i Oskarshamn få etablera en inkapslingsfabrik av använt kärnbränsle samt att fortsatt få driva centrallagret för använt kärnbränsle (CLAB) i Simpevarp i enlighet med gällande regler. Regeringens bedömning av denna ansökan kommer att ske först i samband med bedömning av vilken plats som bäst lämpar sig för slutförvar av använt kärnbränsle. Djupborrningar i berget har avslutats under året med till synes gott resultat. Om bergets kvalitet – en icke påverkbar faktor – i de båda aktuella orterna bedöms likvärdiga, borde regionalpolitiska skäl tala för Oskarshamn som lokaliseringsort för slutförvar av använt kärnbränsle.

I Oskarshamn finns:

OKG med sina tre reaktorer som producerar 10 % av landets el.

Mellanlagret CLAB där Sveriges använda kärnbränsle lagras idag, vilket är bra ur transport- och hanteringssynpunkt.

Äspölaboratoriet, som har bidragit med ovärderlig forskning, generell och specifik kunskapsutbyggnad om bergets egenskaper och förvaringsteknik.

Inkapslingslaboratoriet där inkapsling i kopparbehållare har testats liksom förutsättningar för och viljan att etablera den nödvändiga inkapslingsanläggningen.

Kommunens näringsliv som har utvecklat eller kommer att utveckla förmåga att producera många av de varor och tjänster som SKB kommer att efterfråga.

Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar

Mål

- Minska risken för och konsekvenserna av allvarliga störningar, kriser samt olyckor.
- Medverka till att minska lidande och skadeverkningar av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder

Inträffade händelser där delar av ledningsfunktionen har tagits i anspråk

Stormen Per Länsstyrelsen utgjorde en samordnande funktion mellan kommuner, regionala myndigheter och organisationer. Erfarenheterna visar att samordningen på lokal respektive regional nivå samt med berörda elbolag fungerar i stora delar väl. Rutinerna för samordning av information till allmänheten behöver dock utvecklas ytterligare, vilket också arbetats med kontinuerligt under året. Ytterligare arbete krävs dock för att uppnå god samordning mellan telebolagen och övriga aktörer. Arbeta för att åstadkomma detta pågår.

Översvämningar juli 2007 Länsstyrelsen utgjorde en samordnande funktion mellan kommuner,

kraftbolag, myndigheter, organisationer och enskilda lantbrukare. Hanteringen av flödessituationen inom Emåns avrinningsområde har sedan 2006 skett samordnat genom Emåförbundet. Dessutom har det byggts upp ett väl fungerande kontaktnät med övriga regleringsinnehavare samt SMHI. Detta innebär att Länsstyrelsen tidigt kunde ges en lägesbild av flödessituationen i Emån för regnen vid och efter midsommar. Länets aktörer kunde också tidigt diskutera åtgärder för att minska effekterna av flödet. Trots detta orsakade den omfattande nederbörden översvämningar på enskilda lantbruk nedströms i Silverån och på Fliserydsplatån. Även i Stångåns avrinningsområde orsakade sommarregnen översvämningar på jordbruksmark mellan Storebro och Vimmerby.

Genomförd utbildnings- och övningsverksamhet

Utbildningar/övningar med tyngdpunkt på samordnad informationshantering. Målgrupp Länsstyrelsens krisorganisation, länets samtliga kommuner, regionala myndigheter och organisationer. Syftet med utbildningarna (som genomförts vid flera tillfällen och i olika former) var att implementera utvecklat arbetssätt och ny teknik för att kunna ge samordnad och ensad information till allmänheten. Scenarios: brand i skola, snöstorm, oljeutsläpp, elavbrott, bussolycka.

Stabsutbildning för personal i kärnkraftslänens krisorganisationer. Syftet var att öka kompetensen inom stabsmetodik och mediahantering samt att utveckla samarbetet mellan kärnkraftslänen. Scenario: kärnteknisk olycka.

Grund- och befattningsutbildningar för kärnenergiolycka för kommunala räddningstjänster och Kustbevakningen. Syftet var att öka kunskapen kring kärnkraftsverkets funktion, joniserande strålning, Länsstyrelsens krisorganisation, hantering av mätinstrument, rapportering av mätdata etc.

Regional samverkanskurs för länets kommuner, regionala myndigheter och organisationer. Syftet var att utveckla förmågan till samverkan vid större räddningsinsatser och extraordinära händelser.

Kommunal räddningstjänst

Länets kommuner har en väl fungerande räddningstjänst som ligger i linje med de intentioner som finns i Lagen om skydd mot olyckor. Länsstyrelsen för en kontinuerlig dialog med länets räddningstjänster. Under året har Länsstyrelsen utövat tillsyn på två av länets kommuner och flera möten har anordnats med räddningschefer och beredskapssamordnare.

Samtliga kommuner i länet har ett fastställt handlingsprogram. Vidare kan nämnas att Länsstyrelsen bedömer att kommunerna har ett mycket nära samarbete, detta gäller såväl planeringsmässigt som operativt under händelser.

Regional utvecklingspolitik

Mål

Väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. I län med samverkansorgan eller regionala självstyrelseorgan skall länsstyrelsen medverka till en samordning av det regionala utvecklingsarbetet som bidrar till en hållbar regional utveckling genom effektiv samverkan och en lokal och regional förankring. Kvinnor och män skall ha samma inflytande över det regionala utvecklingsarbetet och dess insatser samt få del av dem på lika villkor.

Regionalt partnerskap

Det regionala partnerskapet, som sedan tidigare utgör kärnan i arbetet med både det regionala utvecklingsprogrammet (RUP), det regionala tillväxtprogrammet (RTP) och numer även Landsbygdsprogrammet, har under 2006 och 2007 utvecklats till ett gemensamt partnerskap för utvecklingsarbete i länet, främst då vad avser de processer och utvecklingsprogram som sker inom ramen för det regionala utvecklings- och tillväxtprogrammet samt Landsbygdsprogram-

met. Partnerskapet har en central roll vad gäller förankring, prioritering och genomförande, och har därvidlag även en påverkande och granskande funktion.

Partnerskapets sammansättning speglar de olika grupperingar som aktivt arbetar med hållbar tillväxt i länet. Sedan tidigare deltar Svenskt Näringsliv, ALMI, Företagarna, LRF, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, Länsstyrelsen, Länsarbetsnämnden, Högskolan samt LO. Partnerskapet har under året kompletterats med företrädare för Skogsstyrelsen och Hushållnings-sällskapet.

Utveckling av landsbygden

Länsstyrelsen och Regionförbundet har under året fortsatt sitt samarbete inom området regional utveckling. Länsledningen och Regionförbundets presidium träffas regelbundet. Länsstyrelsen deltar i ett flertal arbetsgrupper med koppling till tillväxtarbetet. Inom Länsstyrelsens verksamhetsområden berörs främst regional utveckling, miljö- och naturvård, jämställdhet, integration och kultur. Under 2006 och 2007 engagerades såväl Länsstyrelsen som Regionförbundet och många andra lokala och regionala aktörer i framtagandet av regionala program för såväl den regionala som landsbygds- och jordbruksfonden.

Regionförbundet har varit samordnande för regionala fonder och programarbetet för området Småland och öarna, medan Länsstyrelsen har ansvarat och samordnat framtagande av länets Landsbygdsprogram. Arbetet med de båda programmen har regelbundet diskuterats i olika forum liksom i det, numera för båda programmen, gemensamma partnerskapet.

Flera synergieffekter mellan åtgärder inom Landsbygdsprogrammet, de EU-finansierade programmen inom fiskerinäringen, strukturfondsprogrammen, de regionala tillväxtprogrammen och övriga åtgärder för utveckling av landsbygden uppnås på detta sätt.

Samarbetet påverkar även främjandet av vindkraftsutbyggnaden samt omställningen och effektiviseringen av energisystemet.

Rökning skadar
allvarligt dig själv
och personer
i din omgivning.

Folkhälsopolitik

Mål

Att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Länsstyrelserna skall se till att den kommunala tillsynen såväl enligt alkohollagen (1994:1738) som tobakslagen (1993:581) skärps och bidra till en ökad samordning i tillsynen enligt dessa två lagar. Samarbetet med Statens folkhälsoinstitut skall utvecklas.

Metoden ansvarsfull alkoholservering

Länsstyrelsen arbetar med projektet Ansvarsfull alkoholservering i länet. Arbetet har under 2007 varit inriktat på ökad effektiv tillsyn enligt alkohollagen. Både kommunerna och polismyndigheten har varit målgrupper i arbetet. Arbetet har också varit inriktat på utbildning i Ansvarsfull alkoholservering. Länsstyrelsen har varit delaktig i sju utbildningstillfällen där 2-dagars utbildningar erbjudits till restaurangpersonal och ägare. Ca 200 personer har genomgått utbildningar i länet under 2007.

Länsstyrelsen har fortsatt att arbeta för en dju-

pare implementering av metoden i kommunerna. Bedömningen är att 9 av 12 kommuner arbetar helt eller delvis med Ansvarsfull alkoholservering. Dessa är Västervik, Vimmerby, Hultsfred, Oskarshamn, Nybro, Emmaboda, Kalmar, Borgholm och Mörbylånga.

Under 2007 har 9 kommunbesök genomförts för information till förtroendevalda och tjänstemän om arbetet med alkohollagen och Ansvarsfull alkoholservering.

Rökförbud på serveringsställen

Den kommunala tillsynen om förbudets efterlevnad kontrolleras framförallt i samband med tillsyn enligt alkohollagen för information och kontroll av rökförbudet. Sammanlagt besöktes 256 serveringsställen i åtta kommuner vilket är ungefär samma antal som 2005. Efterlevnaden av rökförbudet är mycket god

Åldersgräns för köp av tobak

De flesta kommunerna arbetar sedan länge med metoden VisaLeg.nu. Ett samarbete mellan detaljhandeln och kommunen som dels innebär ett egentillsynsprogram för handeln och att kommunerna genomför provköp och sprider information om alkohol- och tobakslagen till detaljhandeln. Sju kommuner besökte under 2006 försäljnings-

ställen för information och kontroll av åldersgränsen. Sammanlagt besöktes 196 försäljningsställen vilket är en ökning med 41 % sedan 2005.

Anmälningar om barn som far illa

Länsstyrelsen har granskat tre kommuns hantering av barnavårdsanmälningar som inte leder vidare till utredning. En brist är att barnet inte synliggörs tillräckligt i förhandsbedömningen. Socialtjänsten har sällan talat med eller träffat barnet innan beslut fattats om att inte inleda utredning. I ett par anmärkningsvärda fall har inte utredning inletts.

En för länet gemensam arbetsgrupp under ledning av landstinget och med deltagare från de olika kommunerna och Länsstyrelsen arbetar för närvarande för att utarbeta gemensamma rutiner för främst familjecentraler. Arbetet beräknas att vara färdigt under första kvartalet 2008.

Integrationspolitik

Mål

– lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund,
– en samhällsgemenskap med mångfald som grund, och
– en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

Under första halvåret fokuserades Länsstyrelsens arbete inom integrationsområdet på att tillsammans med Länsarbetsnämnden, Migrationsverket, Regionförbundet, Försäkringskassan, Landstinget samt Myndigheten för Skolutveckling revidera den Regionala överenskommelsen (RÖK) om gemensam utveckling av introduktion för nyanlända invandrare.

Integration av skyddsbehövande

I samband med nedläggningen av Integrationsverket vid halvårsskiftet tillfördes länsstyrelserna vissa uppgifter. Dels ankom det på länsstyrelsen

att förhandla med kommunerna om avtal om mottagande av flyktingar, dels gavs ett uppdrag avseende samordning, utveckling och uppföljning av introduktion och mottagning av flyktingar i kommunerna. Länsstyrelsen inriktade omedelbart arbetet på att få till stånd överenskommelser om mottagning med länets kommuner.

Länsstyrelsen har, efter inledande introduktion av det nya verksamhetsområdet till kommunernas ledningar, under hösten besökt samtliga kommuner och diskuterat frågan om mottagande med kommunernas ledning och berörda tjänstemän. Vid slutet av året kunde konstateras att samtliga 12 kommuner i länet kommer att ta emot flyktingar och/eller barn som anlänt utan vårdnadshavare. Totalt finns nu avtal om mottagande i storleksordningen 550 personer och 30-50 platser för barn utan vårdnadshavare. Det finns därmed en bas och ett gemensamt intresse för de utvecklings- och uppföljningsfrågor som nu kommer i fokus. En viktig del av länsstyrelsens samordnande och lyssnande roll är att samla intryck, frågor och synpunkter från kommunerna för att sedan kunna föra in dessa i den centrala diskussionen kring integrationsfrågor och flyktingmottagning.

Samtliga kommuner har i samband med överenskommelserna även utsett en ansvarig kontaktperson för flyktingmottagning.

Jämställdhetspolitik

Mål

Kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

För att förstärka jämställdhetsinsatserna i länet har personal inom offentliga verksamheter erbjudits utbildningar inom jämställdhet, vilka har bedrivits i fortsatt samarbete med övriga län i södra Sverige. Under året har personal på Försäkringskassan, samt cheferna för länets Arbetsförmedlingar utbildats.

Ansvariga för länets offentliga organisationer har informerats om vad jämställdhetsintegrering är och vad som krävs för att lyckas med arbetet.

Länsstyrelsen har under året fått igång ett nätverk hos länets kommuner för ansvariga för jämställdhetsarbetet. Vid nätverksmöten sker erfarenhetsutbyte och lämnas information.

Länsstyrelsen har samarbetet med Boverket för att föra in jämställdhetsperspektivet i den fysiska planeringen på så sätt att det under året hållits en konferens med alla länets kommuner i Emmaboda. Ett femtiotal personer från kommunerna deltog. Kursen genomfördes i samarbete med Länsstyrelsen i Blekinge.

Handikappolitik

Mål

– att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet

Diskrimineringslagstiftningen

I samband med nätverksmöten med alkoholhandläggarna har Länsstyrelsen berört tillämpningen av diskrimineringslagstiftningen. Inga ärenden gällande etnisk diskriminering har kommit till Länsstyrelsens kännedom. Även tillgänglighetsaspekterna i handikappolitiken har berörts. Några kommuner uppger att man i samband med bygglovsprövningar och i samband med kurser för krögare m.m. beaktar tillgänglighetsaspekterna på serveringsställena.

Möten med brukare

Länsstyrelsen har regelbundna träffar med företrädare för pensionärsorganisationer, anhörigföreningar och handikapporganisationer. Länsstyrelsen medverkar bl.a. i Läns-handikapprådet för utbyte av information mellan olika huvudmän och organisationer. Länsstyrelsen medverkar i utbildningar för förtroendevalda inom

pensionärsorganisationerna.

Friluftsliv

I samband med att anläggningar för friluftslivet i naturreservaten byts ut eller nybyggs arbetar Länsstyrelsen löpande med att tillgänglighetsanpassa dessa. I Ottenby naturreservat har under 2007 det arbetet som påbörjades 2006 färdigställts. En spång som är anpassad för rullstol har byggts över Schäferiängarna och taktila kartor över området har tagits fram. I naturreservatet Beijershamn pågår arbetet med att byta ut en gammal spång över våtmarkerna mot en bredare där man kan ta sig fram med rullstol och barnvagn. Även i andra välbesökta områden som Horns kungsgård, Eckelsudde och Gammalsby sjömarker har tillgängligheten förbättrats genom handikappanpassade stättor och toaletter.

Tillstånd och tillsyn

Länsstyrelsen har i sin tillsyn att bevaka huruvida kommunerna lever upp till FN:s standardregler och konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och de nationella målen för förhandikappolitiken. De nationella målen formulerades år 2000 i en nationell handlingsplan benämns *Från patient till medborgare* och prioriterade arbetsområden är

att tillse att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer,
att skapa ett tillgängligt samhälle och
att förbättra bemötandet.

I Kalmar, Borgholm, Mörbylånga, Nybro, Torsås, Västervik, Hultsfred och Mönsterås kommuner har på uppdrag av kommunfullmäktige upprättats handlingsplaner för förverkligande av de nationella målen för handikappolitiken. Länsstyrelsen har i sin tillsyn tagit del av dessa och påtalat vikten av att rutiner finns för uppföljning av beslutade åtgärder.

I samband med tillståndsgivning för enskilda verksamheter bevakar Länsstyrelsen att dessa blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.

Äldrepolitik

Mål

Äldre skall

- kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag,
- kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende,
- bemötas med respekt samt
- ha tillgång till god vård och omsorg.

Service för äldre på landsbygden

Under 2007 och 2008 kommer Länsstyrelsen att arbeta med landsbygdshandeln betydelse för äldre människor boende på landsbygden som ett prioriterat område. Projektet Service för äldre på landsbygden har syftet att kartlägga äldre människors tillgång till offentlig och kommersiell service på landsbygden, samt ge förslag till förbättringar inom området. Länsstyrelsen vill tydliggöra landsbygdshandeln viktiga samhällsfunktion och få igång en kommunikation och diskussion kring hur service på landsbygden kan utvecklas. Goda idéer ska lyftas fram och spridas och förhoppningsvis kan projektet ge ringar på vattnet även utanför länets gränser.

Projektet genomförs i samverkan med Regionförbundet och länets kommuner. I referensgrupp till projektet ingår även pensionärsorganisationer och föreningen för lanthandeln främjande.

Stöd till boende

Ett nytt stöd till Äldrebostäder har tillkommit under året. Verksamheten har påbörjats genom besök hos ett antal kommuner.

Individuella planer för äldre och personer med funktionsnedsättningar

Länsstyrelsen har både inom omsorgerna för funktionshindrade och inom äldreomsorgen under året genomfört utbildnings- och informationsinsatser riktade till chefer och nätverk med handläggare för att öka användningen av individuella planer och genomförandeplaner. Utgångspunkten har i flera kommuner varit individuella tillsynsändamålen där kommunerna efterfrågat utbildning. Resultatet av insatserna är en ökad användning av individuella planer och genomförandeplaner. I Länsstyrelsens tillsynsarbete både vad gäller individuell tillsyn och verksamhetstillsyn inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättningar har samordning av olika huvudmäns insatser inom ramen för individuell vårdresursplanering uppmärksammats. Brister har uppmärksammats och åtgärdats.

Ett flertal tillsynsändamålen inom äldreomsorgen har gällt rättssäkerhetsfrågor, vilket fått till följd att Länsstyrelsen i sin verksamhetstillsyn under 2007 har fokuserat på dessa frågor.

I fyra av länets kommuner har hemtjänst till äldre invandrare granskats där bl.a. frågor kring rättssäkerheten har uppmärksammats. Resultatet har visat på en rad brister, inte minst när det gäller planering för att möta framtida behov för denna målgrupp.

Tillsynen av frågor kring rättssäkerheten för äldre har lett till att flera kommuner efterfrågat Länsstyrelsens stöd i att utveckla kvaliteten i verksamheten i detta avseende. Uppföljningen visar att det skett betydande förbättringar av rättssäkerheten för äldre personer.

Transportpolitik

Mål

Att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Infrastrukturen fortfarande outvecklad

Den svaga infrastrukturen är ett kvarstående problem i Kalmar län. Successivt byggs väg E22 ut till 2+1-väg, även om motorvägsstandard är önskvärd. De stora problemen, när det gäller vägar, är tvärförbindelserna västerut från Kalmar, Oskarshamn och Västervik (Rv 25, 23 resp. 33) samt norrut Rv 35 mellan Överum och Åtvidaberg/Linköping och när det gäller järnvägar, den helt otillräckliga standarden på Tjustbanan och Stångådalsbanan samt avsaknaden av järnvägs-kommunikation längs Ostkusten. En snar upp-rustning av Tjustbanan är absolut nödvändig för fortsatt tågtrafik och för att koppla ihop den norra länsdelen med den expansiva arbetsmarknaden i Östergötland.

Transportpolitik och miljömål

Länsstyrelsens viktigaste insatser inom ramen

för transportpolitiken och miljömålen är att delta i samråd om infrastruktursatningar i länet och vid projektering och genomförande se till att dessa uppfyller flera miljömål. Målet är att stärka järnvägens konkurrenskraft i länet samtidigt som lokala miljöintressen tas till vara. Genom att sam-råda om infrastruktur i tidiga skeden kan intrång i känsliga natur- och kulturmiljöer undvikas, förebygga andra miljöproblem samt tidigt pla-nera skydds- och ev. kompensationsåtgärder.

Transport av farligt avfall

Antalet tillståndsansökningar för transport av farligt avfall har varit ca 25 stycken 2007. An-talet anmälningsärenden har ökat kraftigt under året från 118 stycken 2006 till 161 stycken 2007.

Körkort och trafiksäkerhet

Antalet ansökningar om körkortstillstånd där utredning inte erfordras, s.k. gröna ärenden, har ökat från 3 232 år 2006 till 4 695 under 2007. Under året har 4 953 personer godkänts som handledare mot 2 697 2006.

Antalet körkortsinnehavare som under 2007 meddelats varning uppgår till 659 mot 715 under 2006. Den praxis som gäller vid beslut om varning har inte ändrats, varför minskningen kan bero på att hastigheten på våra vägar mer anpas-sats till gällande fartbegränsningar i takt med ut-byggnaden av nätet med fartkameror.

IT, elektronisk kommunika-tion och post

Mål

Målet är att alla skall ha tillgång till en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar infrastruktur och därtill hörande samhällstjänster.

Utvecklingen av de administrativa stödsystemen för ärendehandläggning sker till väsentlig del i form av länsstyrelsegemensamma projekt.

Det mest omfattande projektet är Gemensam re-dovisningsplan som syftar till att skapa likadana redovisningsprinciper på alla länsstyrelser. Pro-jektet e-faktura ska vara klart till den 1 juli 2008. Ett annat delprojekt är Samordnad löneadminis-tration där Kalmar län redan ingår i Sydlänens gemensamma löneadministration med ett löne-kontor för 6 län i Växjö.

Inom 24-timmarsuppdraget utvecklas elektro-niska tjänster på Internet och ett mötande inre stöd för handläggning av ärenden. En viktig del i denna struktur är informationsutbyte med andra myndigheter med hjälp av spridnings- och hämt-ningsssystem (SHS) samt införande av eID-tjän-s-ter och tjänster för e-betalning.

Energipolitik

Mål

Länsstyrelsen skall verka för god hushållning med energi i bebyggelsen och en ökad andel förnybar energi. Länsstyrelsen skall även verka för en minskad användning av el och olja för uppvärmning av bostäder och lokaler.

Energiomställning och miljömål

Länsstyrelsen samarbetar med Regionförbundet i arbetet med att nå En fossilbränslefri region år 2030. Insatser i form av övergripande information, råd och vägledning till kommunerna har genomförts under året. Promemorian Regional strategi för omställning till förnybar energi i Kalmar län har tagits fram i samarbete med Regionförbundet i Kalmar län och dess klimatkommission. Dialog och samråd har också skett med Energimyndigheten samt med länsstyrelserna i Norrbotten, Skåne, Stockholm och Dalarna.

Kalmar län har ovanligt bra förutsättningar att minska sin klimatpåverkan. Tillgången på biobränsle från jord- och skogsbruk är god och förutsättningarna att bygga ut vindkraften är mycket bra.

Utbyggnaden av vindkraft

Länsstyrelsen har i februari 2008 lämnat förslag till Energimyndigheten vilka områden som skulle kunna vara av riksintresse för vindkraft på land. Detta har tagits fram efter samråd med samtliga kommuner i länet. Ett slutligt förslag om riksintresse för vindkraft tas av Energimyndigheten under våren 2008.

Länsstyrelsen har sammanställt planeringsunderlag med stöd av de nya vindkarteringarna och uppmanat alla kommuner att ta sig an frågan i sin översiktsplan och att samverka med angränsande kommuner och län.

Kalmar län har, med stöd av vår analys av vindförhållanden och utbyggnadshinder på fastlandsdelen av länet, möjligheter att bygga ut vindkraft i lägen med förhållandevis begränsade motstående intressen upp till ca 3 TWh, vilket är nästan tredjedel av det nuvarande planeringsmålet om 10 TWh från vindkraft till 2015.

Under året invigdes en större park med 5 stycken verk om 2 MW vid Stora Istad på Öland. Det är för närvarande den största parken på Öland mätt i produktion av el.

Boverket har lämnat ett bidrag på 1 miljon kronor till ett samarbetsprojekt mellan Länsstyrelsen, Ölandskommunerna och Regionförbundet. Projektet syftar till att ta fram ett planeringsunderlag

för att ta fram de mest optimala lokaliseringarna av vindkraftverk på Öland. Planeringen av markanvändning där är synnerligen komplex med många motstående intressen. Projektet kommer närmast att med hjälp av modern digitaliserad visualiseringsteknik studera 19 områden närmare. Om ytterligare ca 50 verk på vardera 2 MW kan etableras på Öland så kan ön inom en nära framtid bli självförsörjande på el.

På fastlandet pågår samråd för mycket stora projekt om 25-50 verk i Oskarshamn och Hultsfred. Samråd om andra stora projekt om 10-15 verk vardera pågår också i Torsås, Kalmar, Mönsterås, Emmaboda, Nybro, och Västervik.

Ekonomiskt stöd för effektiv energianvändning

Länsstyrelsen administrerar de statliga stöden till energikonverteringar, och har under året gjort besök med kontroll av 24 olika anläggningar i sammanlagt sex kommuner. Besöken har varit hos de företag som tilldelats stöd och har gällt bl.a. installation av värmepumpar, fjärrvärme och pelletsanläggningar, besiktning av olika installationer för eleffektivt belysningsystem, energieffektiva fönster eller ventilationssystem samt styrutrustning för ventilation. Sammanfattningsvis bedömer länsstyrelsen att kraven på energieffektivisering i den byggda miljön i huvudsak har fått genomslag i länets kommuner.

Socialtjänstpolitik

Mål

- att stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer
- att stärka skyddet för utsatta barn
- tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt samt med god kvalitet och framförhållning i planeringen.

Social tillsyn – antal tillsynsobjekt

Antalet tillsynsobjekt uppgår till 635, varav 193 omfattar äldreomsorg, 353 handikappomsorg, och 89 individ- och familjeomsorg. 61 objekt har granskats under året, och i 39 fall har Länsstyrelsen lämnat kritik mot verksamheten.

Brister och missförhållanden

De brister och missförhållanden som uppmärksammas i tillsynen åtgärdas inom fastställda tidsramar. Länsstyrelsen har som rutin att alltid följa upp ärenden där Länsstyrelsen riktar allvarlig kritik mot kommunens socialtjänst eller enskild verksamhet. Kravet på återrapportering har visat sig vara en effektiv metod för att få till stånd en förändring eller utveckling av den verksamhet som Länsstyrelsen riktat kritik mot. För att sä-

kerställa att förändringen verkligen genomförts förutsätter metoden en uppföljning av ärendet genom oanmälda tillsynsbesök eller genom rapport om förändringar.

Samlad tillsyn i två kommuner

Länsstyrelsen har under 2007 följt upp den samlad tillsyn som genomfördes under 2006 av hela socialtjänsten i en kommun. En ny samlad tillsyn har genomförts under 2007 i en annan kommun. Vid Länsstyrelsens uppföljning av tillsynen framkom att den första kommunen efter allvarlig kritik vidtagit åtgärder för att ge gruppen psykiskt funktionshindrade sysselsättning, vilket tidigare helt saknades. Arbete med att kartlägga behoven för gruppen psykiskt funktionshindrade hade påbörjats. Vidare hade kommunen förbättrat sina rutiner för bedömning och beslut om socialtjänsten skall inleda eller inte inleda utredning efter inkommen anmälan om barn som far illa. Inom äldreomsorgen har kommunen förbättrat rutinerna för genomförandeplaner och dokumentation i övrigt. Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättningar har tillsynen utmynnat i en intern utredning, som bekräftat Länsstyrelsens bedömning om en alltför hög arbetsbelastning på arbetsledare. Habiliteringsersättning för deltagande i daglig verksamhet enligt LSS har återinförts för samtliga arbetstagare.

Metoden att vid återredovisningen av genomförd samlad tillsyn bjuda in förtroendevalda från både socialnämnd och kommunstyrelse har medfört ett större genomslag för nödvändiga åtgärder.

Nätverk för insatser till barn i missbruksmiljöer

Länsstyrelsen i Kalmar har startat ett nätverk för länets kommuner i syfte att uppmärksamma och erbjuda insatser till barn som lever eller har levt i en familj med missbruks- och våldsmiljöer. Målsättningen är att alla länets kommuner skall kunna erbjuda dessa barn/ungdomar relevant hjälp. Nätverksträffarna skall bidra med kunskap, aktuell forskning stöd och erfarenhetsutbyte. I åtta av länets kommuner finns pågående gruppverksamhet. Samtliga kommuner deltar i nätverket.

Policy och handlingsplan för barn som far illa

Länsstyrelsen deltar i en arbetsgrupp tillsammans med representanter från primärvården i syfte att få en gemensam länspolicy tillika handlingsplan för barn som far illa. Policyn och handlingsplanen skall tydliggöra hur olika verksamheter inom landstinget skall gå vidare med sin oro till socialtjänsten, när misstanke finns om att barn far illa. Arbetet är inriktat på de familjecentraler som är under uppbyggnad i samtliga kommuner. Handlingspolicyn beräknas bli klart under våren 2008.

Regional samhällsorganisation

Mål

Länen skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelsernas verksamhet skall kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

Länsstyrelsen är regeringens företrädare och samordnare för statlig verksamhet i Kalmar län. Det innebär att Länsstyrelsen fungerar som länk mellan den centrala statliga nivån och den regionala/lokala nivån. Som statens språkrör är det Länsstyrelsens uppgift att föra ut den nationella politiken, t.ex. att se till att målen inom miljöområdet kan nås och att social omvårdnad fungerar. Länsstyrelsen ska också återföra information, analyser och konsekvensbeskrivningar av förhållanden i Kalmar län till regeringen.

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen är organiserad i sex fackenheter (inkl. Vattenmyndighetens kansli), en adminis-

trativ enhet och ett ledningskansli. Länsstyrelsen har, t.o.m. 31 december 2007, en styrelse som består av åtta ledamöter, riksdagsledamöter och allmänföreträdare med landshövdingen som ordförande. Styrelsen utses av regeringen och fattar bland annat övergripande och långsiktiga beslut om myndighetens verksamhet. Från 1 januari 2008 är Länsstyrelsen en enrådgivningsmyndighet med ett insynsråd som utses av regeringen.

Övergripande samordningsinsatser

Länsstyrelsen har under året strävat efter att uppnå ytterligare effektiv samordning och bidra till en hållbar regional utveckling. Detta arbete sträcker sig över alla Länsstyrelsens verksamhetsområden. En organisationsförändring som främst berör verksamheterna naturvård och miljöskydd har genomförts under 2007.

Intern utveckling för högre kvalitet och effektivare verksamhet

Under hösten har en ny arbetsordning för Länsstyrelsen arbetats fram. I detta arbete har stor möda lagts ner på att skapa effektiva och hållbara rutiner för handläggning och beslut av ärenden.

Arbetet med att kvalitetssäkra verksamhetskritiska processer har fortsatt i syfte att skapa ordning

och reda, minska variationen i ärendeprocesserna, förebygga fel samt förbättra och ta till vara lärandet i organisationen. I det processorienterade arbetet säkerställs också att olika hållbarhetsaspekter får genomslag i ärendehandläggningen.

Länsstyrelsen har också arbetat fram en ändrad organisation för informationsverksamheten vid myndigheten. Detta innebär att all personal som direkt sysslar med samlas i en funktion under informationschefens ledning från den 1 januari 2008.

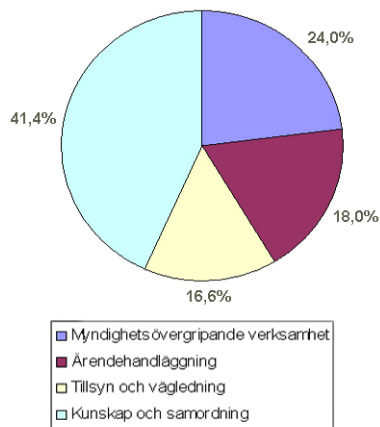
Verksamhetsplaneringen för 2008 har utvecklats så att det ska bli tydligt för alla i organisationen vilka prioriteringar som gäller. Detta ska ge en tydlig signal från ledningen att det är ledningen som tar fullt ansvar för i vissa fall erforderliga nedprioriteringar i verksamheten. Uppföljning av ärendehandläggningen sker på samtliga verksamhetsområden under länsrådets ledning vid tre tillfällen under året. Vid dessa tillfällen diskuteras handläggningstider, ärendebalanser och om viss omprioritering måste göras i jämförelse med verksamhetsplanen. Uppföljningarna dokumenteras.

Resurser och resultat

De 21 länsstyrelsernas verksamhet styrs av regeringen – dels genom länsstyrelseinstruktionen, och dels genom ett årligt regleringsbrev med uppdrag, mål och ekonomiska ramar.

Verksamhetskostnaderna för Länsstyrelsen i Kalmar län uppgick till ca 163 miljoner kronor för 2007. Diagrammet visar hur kostnaderna fördelar sig mellan de olika verksamhetsområdena.

Resultaträkning (tkr)	2 007	2 006
Intäkter från anslag	80 794	83 717
Intäkter av avgifter	7 273	3 917
Intäkter av bidrag*	71 859	69 399
Finansiella intäkter	2 098	1 092
Summa intäkter	162 024	158 125
Kostnader för personal	-100 961	-97 184
Kostnader för lokaler	-11 095	-9 690
Övriga driftskostnader	-47 877	-49 999
Finansiella kostnader	-244	-161
Avskrivningar	-2 770	-2 806
Summa kostnader	-162 947	-159 840
Verksamhetsutfall	-923	1 715

*) varav Naturvårdsverket 44 200, Riksanantikvarieämbetet 8 200, Jordbruksverket 9 600, Räddningsverket 2 600, Boverket 400, Fiskeriverket 600, Krisberedskapsmyndigheten 1 200, AMS 500, Övr statliga bidrag 3 484, EU 27, Övr bi- drag 1 048.

Årsarbetskrafter per sakområde	2007	2006
Myndighetsövergripande	8,6	9,3
Administration, intern service	18,1	19,3
Övrig förvaltning	4,7	5,6
Kommunikationer	8,4	8,1
Livsmedelskontroll, djurskydd	4,3	4,4
Regional utvecklingspolitik	6,8	6,6
Hållbar samhällsplanering	6,0	5,5
Stöd till boende	2,0	1,6
Omställning av energisystem	0,4	0,2
Kulturmiljö	9,6	10,2
Krishantering, skydd mot olyckor	7,1	6,9
Naturvård o miljöskydd	67,3	66,5
Lantbruk	39,4	35,5
Fiske	1,6	1,5
Social omvårdnad	8,4	7,8
Jämställdhet	0,8	0,7
Integration	0,7	0,3
SUMMA	194,2	190,0

Uppgifterna avser all personal oavsett finansiering och anställningsform. En årsarbetskraft motsvarar 220 arbetsdagar per år.

Om att synas höras och kunna påverka

Publikationer – ett urval av ca 150 utgivna

Agrarhistoriska lämningar och småboitoper - En metod för kunskapsuppbyggnad och uppföljning av odlingslandskapets miljömål
Att gå utanför ramarna och ge människor hopp - att arbeta som personligt ombud till stöd för människor med psykiska funktionshinder
Barnuppdraget 2006 - 2008
Barnavårdsutredningar
Bottenfaunaundersökning i Kalmar län 2007
Byggnadsantikvarisk kontroll - Lilla Nyborg
Fiskevårdsplan, Kalmar län
Fokus odlingslandskap. Kulturnaturmiljövärdens årsberättelse 2007
Hemtjänst till äldre invandrare, problem och möjligheter!
Lex Sarah i Kalmar län 2006
Miljötillståndet i Kalmar län 2007
Naturvärden i lövträdsmiljöer runt Värnanäs
Nätprovfiske i Kalmar län 2006
Riksintresset Oskarshamns hamn
Spetsstrand och andra rödlistade sandbin beroende av säl- och videblommor i Sverige
Uppföljningsprogram för världsarvet södra Ölands odlingslandskap

Pressmeddelanden – ett urval av drygt 90 avgivna

Alla kommuner är beredda ta emot flyktingar
Allt om körkort på samma plats
Bristar i rättssäkerhet för äldre
Främja kvinnors företagande
Förbud att fiska ål
Glasbruksprojektet avslutas
Granbarkborren bekämpas i skyddade områden
Hamnmedja blir Nybros första byggnadsminne
Konsumtionen av tobak, alkohol och narkotika tenderar att minska
Länstyrelsen ger tillstånd till teater på Krukenstiernas gård
Länstyrelsen möter studenterna vid Högskolan i Kalmar
Ny chefsjurist vid Länstyrelsen
Nya bidragsregler för konvertering av oljeuppvärmning
Stenkorset på Kapelludden lagas med statliga bidrag
Stormen drabbade Kalmar län
Sällsynt djursjukdom upptäckt
Upphäver ett av länets fyra sälskyddsområden
Utbetalning av EU:s jordbruksstöd 2007
Ökad tillgänglighet i Ottenby naturreservat
Översvåmningsläget i länet

Remisser – ett urval av 320 inkomna/avgivna

Ansvarskommitténs slutbetänkande: Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft
Avgifter för offentlig djurskyddskontroll
Bidrag och ersättning för viltskador
Den svenska klimatstrategins utveckling
Framtidens flygplatser
Frivillig salmonellakontroll av fjäderfä
Förbud mot fiske av torsk i Östersjön
Fördjupad utvärdering av miljömålsarbetet
Föreskrifter och allmänna råd om transport av levande djur
Förutsättningar för jämställdhetsintegrering
Klassificering av farligt avfall
Koncentration av länstillsynsverksamhet
Regler för skydd och rättssäkerhet inom demensvården
Reglering av vattenskoteranvändning
Revision av kommunal livsmedelskontroll
Riksintresseområden för vindkraft
Statliga myndigheters arbete med informations säkerhet
Stigande havsnivå - konsekvenser för fysisk planering
Strategiska hamnar i det svenska godstransportsystemet
Tävling med motorfordon på väg

Vad gjorde Länsstyrelsen i Kalmar län under 2007?
Vad planerar Länsstyrelsen att göra under 2008?
Ett axplock av aktiviteter samt större och mindre händelser inom
Länsstyrelsens verksamheter beskrivs i den här sammanfattningen.
Årsredovisningen för 2007 och verksamhetsplanen för 2008 finns att läsa i sin
helhet på Länsstyrelsens webbplats

Länsstyrelsen
Kalmar län

Malmbrogatan 6, 391 86 Kalmar
Telefon 0480-820 00 • Telefax 0480-822 75
E-post: lansstyrelsen@h.lst.se • Hemsida: <http://www.h.lst.se>